

VOJNI INVALID

GLASILO UDRUŽENJA VOJNIH INVALIDOV KRALJEVINE S.H.S. IZVRŠNEGA ODBORA V LJUBLJANI

List izhaja 1. in 15. v mesecu. — Posamezna številka 1 Din. Naročnina mesečno 2 Din. — Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredništvo in upravištvo v Ljubljani, Št. Peterska vojašnica. — Poština plačana v gotovini.

Sedem let.

Sedem let je nosil Miklavž invalidom dar — invalidski zakon in šele sedmo leto se mu je posrečilo, da je došel do cilja. In ni čuda, da je ta dar Miklavžev, ta invalidski zakon tako slab, ker je Miklavž sam zelo star in težko hodi, zato je tako dolgo nosil. In ker je tako dolgo nosil, je ta dar, ta invalidski zakon šestnajstkrat zmrznil in premrznil. In kaj lahko nastane iz zmrznjenega drevesa? Štor ostane še, ki poganja mladike, ki so pa vse slabotne in ničvredne, samo poslednja sila starega, zmrzlega štora.

Sedem suhih let je bilo za invalide, ko so se borili za zakon. Ko so molili, da bi jim ga prinesel Miklavž. Ko so klečali in prosili, nastavliali škornje, naj jim ga prinese. Razstrgani so bili škornji, zato morda tankočutni in estetični Miklavž ni mogel v nje spustiti svojega daru. Bili so tudi neočističeni ti invalidski škornji. Zato jih je Miklavž najprej ukazal očistiti. In ko jih je očistil po sedmih letih, je položil v nje svoje miklavževo darilo — invalidski zakon.

Siroče neboljeno, negodno... Sedem let te je želel Miklavž v svoji torbi, da bi te poklonil invalidom — gledaje, če so pridkani in poslušni. — Zakaj, samo pridnim in poslušnim deli Miklavž svoje darove. Za druge pa ima besedo parkelj, krampus in kaj vem, kakšen drug iz rodbine vragov in hudičev. Ali eno je gotovo, da niti noben parkelj, krampus ali kak drug vrag in hudič ni hotel pobirati »nevarne« ali neposlušne invalide, ki so bili tako predrzni, da so se osmelili in včasih kaj ropotali nad Miklavžem, da tako dolgo hodi in nosi tisti invalidski zakon. Hudičam in vragovom so se tudi ti siromaki smilili, ker so videli, da jih itak jemlje bolezen in tuberkuloza in pomanjkanje in trpljenje in preziranje, ki pa vse skup ni nič prav nič v sorodu s temi parklji, Krampusi in vrage in hudiči, nego se računa nekaka božja, t. j. Miklavževa ljubezen, ker Bog tepe tistega, kogar ljubi. Saj je tudi Joba — ako se sv. Pismo ne moti, pretepal tako, da je na gnojišču celo strugal s črepijnami gnoj iz svojih gnojnih ran — in mu zato potem dal trikrat več nego je prej izgubil. Zelo tolažljivo, ako bo tudi sedanja šiba — prvi invalidski zakon po sedmih letih — tako se spremenila v trikratno dobro in prijetno zboljšanje drugega invalidskega zakona.

Zakaj je tak invalidski zakon? Saj smo se borili zanj z vso energijo, ki je bila mogoča v okvirju zakona. E, pa

jasno je. Sedanja buržuazna in reakcionarna vlada ne priznava pravičnosti nega načela invalidom, nego hoče miloščinariskim potem rešiti bedo nesrečnikov. Za vlado ni načela, da mora vlada plačati preživnino onemu, ki je plačal državi najhujši davek, t. j. krvavi davek. Te obveznosti vlada ne pozna. Zato je ta zakon tako slab in prazen.

Drugi razlog je ta, da vlada smatra, da je pohabljeni in poškodovani invalid primeren objekt, da na njegovi koži ustvarja štedljivost in varčevanje. In pa, škoda je denarja, »meletič« invalidom. Za 400 državnih avtomobilov je država imela denar, a za dobrovoljce in invalide pa je komaj poiskala toliko, da je dala samo 412 strojev in pljugov. Za več ni bilo sredstev.

Še en razlog. To pa je vzrok volilno-tehnične narave. Vlada je pri sestavi statistike, ki je bila, seve kakor vse take statistike, napačna, videla, da invalidski volilni glasovi ne morajo izpremeniti volilnih rezultatov. Tudi so ti glasovi najbrž predragi in nesigurni. S pendreki in podobnimi sredstvi pridobljeni so pa cenejši in držijo. Vsaj v Macedoniji. Ker torej vlada na te glasove invalidske ne računa, zakaj bi potem žrtvovala za te žrtve vojne denar, ko pa je vendar prekoristen za volilne fonde.

Iz tega jasno sledi, da invalidom ni pričakovati od izkoriščevalcev nobene — niti milosti, kaj šele pravičnosti in umevanja.

Invalidsko vprašanje (bo ostalo nerešeno. Sedem suhih in mršavih let, kakor tistih mršavih egiptovskih krav, je požrlo vse občutke pravice pri mogočnih. Vlada v invalidskem vprašanju ni poravnala računa in stroškovnika. Nesaldiran je ostal račun najbednejših v državi Srbov, Hrvatov in Slovencev.

To mora roditi svoje posledice. Nesaldiran račun glasno kriči: »Nikoli več vojne... Ne uničujte življenj in zdravja milijonov, ko pa nočete potem biti hvaležni za prestane muke in krvavo plačan krvavi davek.«

Mi pa, ki že smo, bomo vedno in neprestano, dokler nas ne zruši v mogočo pomanjkanje in trpljenje, bolezen, tuberkuloza in duševna bol, ki se poraja iz zavesti, da smo zavrženi, stali in šli za vami, gospoda, ki vedrite in oblačite, kakor zasledujoče sence smrti ter vam, liki grešna vest, preganjali spanec in kričali:

»Proč s takim invalidskim zakonom. Dajte nam takega, kakor se zadobi za moderno državo.«

Prevalanje.

Člen 104 novega invalidskega zakona določa sledeče:

Vse osebe, katere prejemajo po sedanjih izvršljivih rešitvah invalidnino, so dolžne, da se v roku treh mesecev po stopanju tega zakona v veljavo prijavijo pristojnim prvoinštanč-

nim (sreskim, kotarskim okrajnim) sodiščem radi prevedbe na pripadke po tem zakonu. Sodišča so jim dolžna dati po prijavi pismeno potrdilo. Poleg prijave je treba predložiti izvršljivo prejšnje rešenje o priznanju invalidnine z uverjenjem, omenjenim v drugem od-

stavku čl. 105 tega zakona in uverjenje o plačevanju davka s podatki iz čl. 99.

Drugi odstavek člena 105 pa govori sledeče:

Oseba, zaščitena s tem zakonom, katere pravica na priznano invalidnino ali pokojnino je bila podvržena reviziji po čl. 35 zakona o budžetskih dvanajstih letih za julij, avgust in september 1923 v zvezi s čl. 6 pravilnika za izvrševanje odloka ministrskega sveta št. 38652 od 13. aprila 1923, je dolžan predložiti sodišču tudi uverjenje pristojne finančne uprave, da invalidnina ali pokojnina ni ustavljena.

Člen 99 pa določa:

Za pridobitev pravic po tem zakonu, za invalide, ali družine padlih, umrlih in pogrešanih vojakov, ali družine umrlih težkih, polnih in pretežkih invalidov, se računa oni davek, katerega je dotična zadruga plačevala za časa njegovega onesposobljenja ali smrti.

Za zadrugarje glede davka po tem zakonu se računajo oče in njegovi sinovi, kakor tudi njih družine, ako niso umrli, padli ali pogrešani.

To so sedaj najvažnejše določbe za vsakega našega tovariša ali tovarišico.

Tri mesece imamo torej čas, da se moramo prijaviti za prevedbo po novem zakonu.

Prijave sprejemajo pristojna okrajna sodišča. (Ne samo okrožna in deželna kakor dosedaj.)

Vsak, ki se gre prijaviti k sodišču, mora imeti s seboj:

1. Oni sklep, katerega mu je dostavilo pred kratkim sodišče in ki se glasi tako, da mu je specialna komisija priznala nadaljno pokojnino.

Oni, kateri so dobili priznano pokojnino že po sklepu poslovanja specialnih komisij in so jim priznala že pozneje pokojnino naša sodišča, naj prinesejo dotične sklepe.

2. Potrdilo o plačevanju davka (oziroma, da ne plačuje nikakega davka).

Glede davka govori zgoraj citirani člen 99, da se smatra za podlago pri prevedbi oni davek, katerega je plačevala zadruga v času onesposobljenja ali smrti dotičnega vojaka.

Pri nas nimamo zadrug, zato bo najbrž smatrati pod tem izrazom družine.

Kritika o invalidskem zakonu.

Invalidski zakon je za najvažnejša vprašanja vojnih žrtev prazen.

Vse ono, kar bi bilo za zaščitenca najvažnejše je ali izpuščeno, ali pa tako nepopolno, da ne more v veliki meri koristiti. Ako pregledamo točke, ki jih ima invalidski zakon, se da pri vsaki izreči temeljita kritika.

Začnimo pri strokovnem pouku.

To vprašanje je za invalide eno najvažnejših, toda v našem zakonu se razteza samo do gotove meje in obstane tam, kjer bi postalo najpomembnejše.

Pred vsem sta največjega pomena za invalida nadaljni poklic in socialna oskrba.

V Srbiji in nekaterih krajih Hrvat-ske živi namreč po več sorodnih družin skupaj v eni hiši in imajo skupno gospodarstvo.

Zakon je bil objavljen v Službenih novinah dne 17. nov. 1925 in je stopil ta dan v veljavo. Toraj od tega dne je računati tri mesece za prijavo.

Kljub temu, da je pretekel že skoro 1 mesec, še ne izvršujemo prijav, ker naši ljudje o tem še nič ne vedo, invalidskega zakona do sedaj še ni bilo v našem uradnem listu in nimamo sploh nobenih navodil ali uradnih pozivov.

Izvršni odbor je pred par tedni stopil v stik tozadevno z deželnim sodiščem v Ljubljani.

Ni še jasno, katera sodišča bodo vršila prevedbe. Bajje so nekateri sodniki mnenja, da bi se to vršilo le pri deželnem in okrožnih sodiščih. V našem interesu bi pa bilo, da vrše okrajna sodišča, ker je tudi tako v zakonu izraženo. S tem bi bilo prihranjeno invalidom veliko potov in stroškov in bi šlo delo hitreje od rok.

Deželno sodišče namerava tozadevno sklicati anketo začetkom januarja.

Na tej anketi se bo našel način prevajanja. Zdi se nam, da je cela zadeva vendar nekoliko preveč zakasnela.

Naše člane toraj opozarjamo, da pripravijo sklepe, s katerim jim je bila priznana pokojnina od specialne komisije in potrdila o davkih.

Sodišča jim najbrž ne bodo hotela sprejeti prijav, dokler ne dobe uradnih navodil, vendar pa bi to po zakonu že morala.

Sklepov glede priznanja od strani specialnih komisij še niso vsi dobili, morajo pa jih v kratkem dobiti.

Reduciranci pa sedaj še ne morejo vršiti prijav, ker za nje je določeno v zakonu drugače, namreč da bodo njihove predmete dobila okrajna sodišča in izdala najbrž še sklepe, v slučaju redukcij pa imajo potem še 6 mesečni rok za obnove.

Kako bo glede reducirancev bomo objavili vse, ker hočemo zadevo pred sodiščem prej razčistiti.

Sploh naj se vsi naši tovariši in tovaršice pripravijo na prijavljanje in zberejo listine, ker upamo, da bomo dobili v kratkem vsa navodila.

Lečenje, ortopedski pripomočki, pokojnina, odpravnina, posojilo in razne enkratne pomoči, vse to ne pomeni nič proti glavnemu eksistenčnemu vprašanju, to je poklicu. Zakon mora zaščititi invalida skozi celo njegovo življenje v tem glavnem vprašanju. Zbrati mora vsa pomožna sredstva, ki so v zvezi s pridobitno zmožnostjo, preskrbo prido-bivanja in zaslužka ter socialno preskrbo v slučaju nezmožnosti. Naš zakon invalidu pomaga, da se hitro izuči katerega poklica, za to mu odmerja celo kratek rok 1 kvečjemu 2 let, potem ga pa pusti popolnoma nezaščitenega, da mora tekmovali samostojno med zdravimi močmi v življenju.

Drugega mu ne dovoljuje, kakor, da postane takoj samostojni mojster in da so mu posredovalnice za delo dolžne preskrbeti v prvi vrsti delo.

Biti mojster še ni nič, ker si noben mojster ne more iz nič nikakor povspeti. S tem, da dobi nekaj orodja in eventualno odpravnino še zdaleka ni rešeno vprašanje, ki je potrebno za poklic samostojnega obrtnika.

Ako bo invalid na ta način postavljen pred vprašanje strokovne zmožnosti in kvalitete, klientele, konkurence in gmočnih potreb, je gotovo, da skoro nobeden ne bo kmalu dosegel stališča samostojnega obrtnika. Vsaj pri nas v Sloveniji, kolikor poznamo razmere, je treba za obrtniški stan že dobre podlage in izobrazbe, sicer obrtnik ni življenja zmožen.

Koliko imamo na primer dobro strokovno izvežbanih obrtniških pomočnikov, ki so postali že stari, pa kljub prizadevanju niso mogli odpraviti vseh zaprek in postati samostojni mojstri? Pa tudi dosti mojstrov imamo, ki morajo iz gori navedenih vzrokov pustiti izvrševanje samostojnega obrta ter se povrniti k pomočniškemu stanu.

Predno bo toraj invalid zadobil vse pogoje za mojstra, mu bo obrtni red ne bo omejeval te pravice in je določba invalidskega zakona, da ima to pravico neposredno po izučenju, iluzorna.

Za to pa bi prišla v poštev le določba za posredovanje dela.

Državne posredovalnice za delo so dolžne prvenstveno najti delo invalidu.

To ne pomeni za invalida nič, ker državne borze dela samo posredujejo, ne morejo pa nobenega prisiliti, da bi vzel invalida v delo, ako ga noče. Znano pa je, da se invalida vsak brani in je čisto naravno, da bo posebno pri današnji brezposelnosti, ko se dobi na razpolago vsakovrstne dobre moči, vzel vsak raje zdravega delavca, kakor pa pohabljenega ali bolnega.

Izučeni invalid njima torej nobene zaščite glede nadaljne eksistence.

Državna podjetja imajo navadno v prvi vrsti pogoj sprejemanja zdravih ljudi tako n. pr. železnica, tobačne tovarne i. t. d. Celó predstaviti se morajo k preiskavi zdravnikov, za to je vstop invalidov v take službe popolnoma nemogoč, ker zahtevajo navadno brezhibnost. In za tem se vrste vsa podjetja.

Imeli smo vedno zahtevo, da naj se unese v invalidski zakon določba, po kateri bodo privatna podjetja dolžna sprejeti po razmerju števila zdravih delavskih moči tudi nekaj invalidov, vdov in sirot.

Toda tukaj se ni ščitilo vojnih žrtev, temveč podjetja, kapitaliste, za to je ta določba popolnoma odpadla.

Le na občine se je pritislilo, da morajo vzeti invalide v svojo službo. Zakaj se ni zasukalo in rezerviralo invalidom mest v državnih podjetjih in službah, ki jim v prvi vrsti pripadajo?

Moč Miklavževega večera.

Invalidu Hudomušnežu je pričelo ugajati brhko deklet v mestu.

Skoro vsak dan se je sestel z njo vsaj za kratek čas, da sta se malo pogovorila.

Menila sta se o vsakdanjih dogodkih, o bodočnosti, ljubezni in sreči.

Saj je bil naš Hudomušnež lep postaven fant, Zofka, kakor se je imenovala pa tudi deklet, malo takih.

Ako bi ne bil naš Hudomušnež invalid in bi se mu ne bilo treba učiti šele stanu primerne poklica, bi kar segla v roke in be se vzela.

Toda on je moral dokončati poprej svoje učenje.

Imel pa je že vse načrte gotove. On bo hodil v delavnico, prinesel vsak teden domov lepe denarce! Zofka pa bo kuhala, pospravljala in skrbela, da bo doma vse v redu.

S takimi obljubami in nadami ji je večkrat stisnil gorko roko, ko sta se poslovila. Tako je trajalo kake dve leti, dokler ni začela tudi Zofka resno razmišljati o bodočnosti.

Pogoj za državne službe v invalidskem zakonu pa zahteva enako kvalifikacijo. To ni po našem pojmovanju nikaka olajšava ali boniteta.

Od naših občin pa nimamo tudi nič pričakovati, ker so majhne in imajo navadno prav malo potreb za službe.

V tem najvažnejšem eksistenčnem vprašanju kakor je poklic, bi bilo treba nuditi v zakonu največ. Ni nam treba drugače naštevati potreb, ako omenimo samo kake pravice živajo v tem oziru nemške vojne žrtve.

Nemški invalidski zakon imenovan »Reichsversorgungsgesetz« določuje invalidsko redukcijo kakor pri nas.

Poleg tega pa postavi invalidski zakon invalide pod oskrbo nekih oskrbovalnih odborov, ki se morajo brigati v vsakem oziru za nje.

Ti odbori imenovani »Fürsorge stellen« morajo nuditi oskrbo invalidom za čas učenja, bolezni in se brigati cel čas v njihovem življenju za položaj vsakega posameznika in njegove družine.

V Nemčiji obstoja namreč državna naredba o dolžnosti preskrbovanja.

Ta se ne tiče samo oskrbe vojnih žrtev, temveč splošno vseh revežev in socialno slabo stoječih oseb.

Specijelno pa ima ta nemška naredba jako dalekosežne določbe samo za vojne žrtve.

Navadno obstojajo za to okrajni oskrbovalni odbori, ki se raztezajo po celi nemški državi. Po državni naredbi o preskrbovanju morajo skrbeti ti odbori v prvi vrsti za vojne žrtve.

Skrbeti morajo za poklic, izučenje in vso oskrbo invalida.

Ta skrb pa se ne razteza samo na invalida kakor pri nas, temveč tudi na njegovo družino.

Ko pa se izučen invalid poda v življenje k izvrševanju poklica, pa ga kljub temu javna skrb še ne izpušča iz svoje zaščite.

Posreduje mu pri delu ter mu varuje vse pravice do zaposlitve, do starostnega in nezgodnega zavarovanja, posebno pa težke poškodovance, za katere obstoja zopet posebni državni zakon o zaposlovanju.

Dalje skrbijo gori navedeni odbori za vzgojo vojnih sirot in otrok težkih poškodovancev ter imajo posebno gledati na zdravstveno in okrepilno vzgojo ter skrbeti za izobrazbo. Za vse to skrb s pomočjo mater ali vzgojiteljev in morajo družinam padlih napraviti možnost primerne nadaljnje razvoja družinskega gmočnega stanja. Tudi za staovanja invalidov z več otroci se morajo brigati. V slučaju brezposelnosti morajo nuditi pomoč.

Ako je invalid belan, mora dobiti vso oskrbo in zdravljenje, to je tudi za bolezni, ki ne spadajo pod državno skrb lečenja, gredo na stroške oskrbovalnih odborov. Družina pa dobiva za slučaj invalidnega zdravljenja oskrbovalno podporo po gmočnih razmerah, kolikor je potrebna pomoči. Te nemške določbe o najvažnejšem vprašanju za

vojne žrtve naj bodo za vzgled, kako je treba uravnati socialno politiko glede vojnih žrtev, da se jih res zaščiti in jim pomaga vzdržati se v boju za obstanek.

Ne zaščitijo vojnih žrtev samo začasno z glavnimi najprimitivnejšimi sredstvi, temveč jih podkrepe tudi vsestransko z vsemi pomožnimi sredstvi, da lahko premoste vsako eksistenčno zlo.

Naš invalid, ko se izuči, gre popolnoma brez pomoči s trebuhom za kruhom, kakor vidimo drugod pa ga zaščiti z namestitvijo, pomočjo v brezposelnosti, bolezni, onemoglosti, starosti i. t. d. Pa tudi njegove svojce zaščiti. Socialna skrb se briga v splošnem za udobnejše življenje vojnih žrtev, kar pri nas ni.

V glavnem vprašanju preskrbe, to je samostojni eksistenčni zmožnosti vojnih žrtev, je naš zakon zelo pomanjkljiv. Vse kar je drugega v zakonu, ne more vojnim žrtvam pri tem skoro prav nič koristiti, ker država ne more nikdar toliko nuditi, da bi mogel kdo brez lastne vstvaritve eksistence pošteno živeti.

Da pa zamore invalid priti res do eksistence, ne zadovoljuje samo, da se mu nudi možnost izučenja, temveč mu je treba preskrbeti pot do kruha.

Zato je najvažnejše to, kar naš invalidski zakon popolnoma prezira, namreč, da bi se morala gotova lažja mesta duševnih in manualnih delavcev sploh rezervirati za invalide.

Pred vsem bi morali invalidi imeti zasigurano pravico do vseh državnih in samoupravnih služb, samo, da so jih zmožni vršiti. To je mišljeno tudi v državnih delavnicah, pri posestvih in drugih napravah.

Druge zdrave moči bi morale priti pri takih službah šele tedaj v poštev, ako bi ne bilo vojnih žrtev.

Tudi bi se dalo napraviti tako rezerviranje mest v privatnih podjetjih. Ideja, katero je načrt našega sedanjega invalidskega zakona že vseboval, a žal ni prišla v zakon, namreč, da bi morala tudi privatna podjetja sprejemati na gotovo število zdravih delavcev nekaj vojnih žrtev, bi veliko pripomogla istim do eksistence.

Gotova samostojna lažja podjetja bi se lahko rezervirala izključno za invalide. Podpreti bi bilo treba tudi ustanavljanje invalidskih produktivnih združenj s tem, da bi se jim prepustilo izdelovanje gotovih predmetov za državo.

K vzajemnosti.

V Trbovljah ima tudi Zveza bivših vojakov svetovne vojne močno organizirano podružnico.

Naši vojni tovariši so razvili tam svoj program, ki je v najvažnejših točkah popolnoma skladen z našim.

Naravno je, da je tudi tamkajšnja zvezna podružnica vpeljala tovariške stike z našim udruženjem, oziraje se na

Naš zakon daje glede državnih služb, podeljevanja koncesij i. t. d. nekako prednost pod enakimi pogoji. Ti enaki pogoji se mislijo tako, da se jih pri invalidu nikdar ne vidi, ker je faktično res, da jih invalid napram zdravemu nikdar nima.

Za to pa tudi malokdaj velja določba o prvenstvu.

Če invalid slučajno nima zadostne teoretične podlage, bi se mu moralo to spregledati, ako je drugače sposoben. Ako mu invalidski zakon sam daje pri učenju zelo kratek rok in ga samo površno usposobi, bi se moral tudi pri službah na to ozirati, ne pa staviti enakih pogojev. Staviti bi moral le pogoj, ako je sposoben.

Na tak in podoben način bi morala država zasledovati princip nastavljanja vojnih žrtev, potem bi izgledalo vse to kot nekako posredovanje dela.

Da pa posredovalnice za delo pošljejo podjetniku najprvo invalida v ponudbo (ako ga še bodo?), podjetnik ga pa ne bo hotel vzeti, ker ima rajši zdravega, s tem ni pomagano popolnoma nič.

Dalje nimajo vojne žrtve tudi nobene zaslonbe pri nas v slučaju brezposelnosti, ker nimamo nobenega splošnega zakona za to v državi, invalidski zakon pa ne more nuditi v tem oziru nič. Še glede invalidskih družin bi bilo treba pripomniti, da nimajo v slučaju invalidove redukcije in tudi pozneje v slučaju drugih neprilik in potreb prav nobene zaščite. Ravno družine in skrb za nje odvrčajo marsikateri invalidi, da ne gre k reedukaciji.

Kako more biti invalid v invalidskem domu ali pri učenju, ako ga skrbi doma beda družine? Dabi vsaj nekoliko pomoči nudil v takem slučaju invalidski zakon. Glede zemlje pa invalidski zakon omenja tudi samo nekaj pri odkupih invalidnine in si mora vsak takoj predstavljati, v kaki obliki se lahko izvrši.

Pri nas v Sloveniji pa to niti ne pride v poštev, ker se agrarna reforma ne bo nikdar izvedla. Za poljedelski stan invalidski zakon toraj nima nobenega pomena in ne nudi v tem oziru nobene pomoči.

Iz vsega tega razmotrivanja se toraj vidi, kako prazen je invalidski zakon v pogledu glavnega problema pridobitne zmožnosti in poklica vojnih žrtev.

(Dalje prih.)

Kakor navadno ves nežni spol, je tudi ona začela dvomiti o moški zanesljivosti.

In večkrat ga je vprašala: »Kdaj boš toraj pri volji, saj si že dostikrat obljubil?«

Hudomušnež jo je vedno potolažil še kratek čas, še par mesecev, pa bom prost, samostojen in s teboj srečen.

Toda tako harmonijo našega Hudomušneža in Zofke je pričelo zavidati nekaj njunih sovrstnikov.

Zofka jim je ugajala in okoli nje se je začel smoliti Hudomušnežev znanec Žolna.

Dolgo je naskakoval trdnjavo, toda čez čas se mu je vendar posrečilo napeljati nekoliko niti Zofkine naklonjenosti nase.

Večkrat mu je bilo mogoče govoriti z njo na samem, ne da bi to opazil Hudomušnež, in ji dvoriti. Ko pa je enkrat Hudomušnež le zapazil, da je jela postajati Zofkina ljubezen nekoliko hladna, je postajal bolj nervozen in ji pričel predbacivati sumnje.

Zofka mu je plakajoč zatrjevala, da mu je še vedno tako goreče vdana.

Žolna pa je izrabil vsako priliko, da je igral tekmece ter obljubljal Zofki zlate gradove, ako hoče deliti z njim srečo.

Tekmece sta spravila pošteno Zofko popolnoma iz ravnotežja. Ni videla, na kateri strani jo čaka sreča in pričela jo je iskati zdaj pri enem, zdaj pri drugem. Približeval se je Miklavžev večer. Žolna je prvi porabil to priliko, da je povabil Zofko na neko družinsko Miklavžovo prireditev. Obljubil ji je krasno darilce, poleg tega pa še srček iz lecta z lepimi verzi.

Zofka mu je obljubila, da pride, saj ni smela nikamor drugače ponoči, kakor na Miklavžev večer, ali za Božič k polnočnici in ravno takih večerov se je celo leto veselila. Nič ni vedel za to naš Hudomušnež in tudi Zofka mu ni o tem črhnila. Toda za nameravani sestanek je zvedel prijatelj Zgaga in tje takoj opozoril Hudomušneža.

Napočil je zaželeni Miklavžev večer. Zofka se je odzvala povabilu Žolne.

Krasno so se zabavali, pili čaj, jedli piškote in težko pričakovali napovedanega Miklavža s spremstvom.

Medtem pa sta Hudomušnež in Zgaga ugibala v tihi sobi invalidskega doma o Zofkini zvestobi.

Dobro sta poznala ono omizje, kjer naj bi se Zofka na Miklavžev večer nahajala.

Naenkrat šine Zgagi v glavo pametna misel.

odnošaje, kakoršni vladajo v obče med nami in Zvezo bivših vojakov.

Da se ti odnošaji poglobe in odpravijo nekatera odvojena mišljenja, ki so vladala v nekaterih gospodarskih krajevih vprašanjih, je sklicala Podružnica zveze slovenskih vojakov, v sporazumu z našim udruženjem skupen shod, ki se je vršil v nedeljo dne 29. novem-

Sklenila sta, da se preoblečeta in sicer Zgaga naj bo Miklavž, Hudomušnež pa parkelj. Šla bosta v ono hišo, kjer se danes nahaja Zofka. In res, maski sta imenitno izpadli.

Pol ure pozneje se pojavi Miklavž v sobi one družine, kjer najde pri omizju veselečo se Zofko s prijateljem Žolno. Za Miklavžem je stopal naš Hudomušnež v obliki parkelja in bi najraje kar skočil med dvojico in odnesel Zofko — to grešnico v pekel.

Toda takoj se oglasi Miklavž med strmeče gledalce, h katerim so se bojazljivo stiskali otročiči: »Daneš bomo pa pričeli pri odraslih!«

Žolna je moral poklekniti in ker se je branil, ga je že držala za ovratnik krepka parkeljeva roka ter ga pahnila skozi vrata.

In Zofka, ki ni poljubila Miklavževe palice, je že zdrčala v naramnem košu svojega zvestega parkelja, katerega je imela čast med potjo spoznati. Medtem, ko je morala Zofka delati zunaj pokoro, je prišla v sobi na svoj račun vesela mladina. Dotični Miklavžev večer pa bo ostal v spominu našemu Hudomušnežu in Zofki, ki od takrat ni več dvomila o iskrenosti svojega ljubljencea.

bra t. l. v dvorani restavracije Forte v Trbovljah. Navzočih je bilo precejšnje število članov in članic obeh organizacij. Od naše podružnice je bil prisoten skoro celokupni odbor, poleg tega pa sta prišla tudi delegata izvršnega odbora iz Ljubljane tov. Benedik in Tomec.

Tudi zvezina centrala iz Ljubljane je poslala svojega delegata tov. Mihevc, shod pa je vodil predsednik zvezine podružnice iz Trbovelj tov. Staudeker.

Isti je ob 4. uri popoldne otvoril shod, pozdravil delegate in navzoče članice, pred vsem pa zastopnika pol. oblasti g. dr. Mašiča.

Tov. Staudeker je razložil zvezini program, ki hoče zblizanja med nekdanjimi vojnimi tovariši, poleg tega pa jih kulturno in gospodarsko povzdigniti. Kot glavni del programa pa je povdarjal skrb za dostojne grobove in spomenike padlim tovarišem in skrb za njihove ostale ter druge vojne žrtve, katerim hoče tudi zveza nuditi vsestransko oporo in podpirati stremljenje Udruženja vojnih invalidov.

Na to pa je tov. Tomec v imenu našega udruženja povdarjal našo slogo z vojnimi tovariši in da isto vlada povsod, kar naj znači tudi današnja udeležba članov našega udruženja na skupnem shodu.

Vojne žrtve smo hvaležne, da smo dobile moralno in materijalno oporo od strani svojih vojnih tovarišev in njihove organizacije, ki si je upala nastopiti z nami vred javno v času minule borbe za invalidski zakon in podpisati z nami proteste in ki nam obeta svojo nadaljnjo pomoč ter proži tovariško roko.

Po vseh predvidevanih načrtih se vidi, da tudi v Trbovljah vladajo tovariški stiki med nami in zvezo, vendar pa so naleteli na neka malenkostna nesporazumljenja gospodarskega značaja, ki jih hoče današnji shod razčistiti. — Zato se naprošajo obojestranski krajevni funkcionarji, naj razložijo svoje težnje. Tov. Kolenc je kot predsednik naše podružnice izjavil, da gre pred vsem za vprašanje postavitve na naši strani društvenega doma, na zvezini pa spomenika. Naši so za dom, kjer bi našli reveži zavetja, zvezarji pa so za spomenik. Ker se iz obeh strani pobirajo

zbirke, zna ena akcija drugi škoditi. — Od strani zveze je povdarjal tov. Staudeker, da je postavitve doma iluzorna, ker je vezana na prevelike materijalne izdatke in za dolgo dobo neizvedljiva.

Zahtevo doma je pobijal tudi v imenu zveze tov. Mihevc, ki je kot dober poznavalec Trboveljskih razmer in gospodarskih razmer v splošnem odsvetoval tako akcijo.

Med našim ljudstvom še ni prave poztvovnosti ter je k temu primerjal zelo lepo organizacijo delavskih in drugih mas v tujini, posebno na Nemškem, kar je imel priliko študirati in videti.

Pri nas kaj takega ni, zato ni misliti na tako velikopotezne akcije.

Dalje je tudi povdarjal smisel zveze vojakov in z lepimi besedami dokazal, da ni navadna veteranska, starorežimska ali pa celo politična organizacija, kakršno jo slikajo ravno tisti, ki se v njo ne upajo vsled tega, ker bi se po svojih činih iz vojaških let ne mogli poštiti v njej tovariško razpoloženi.

Med obema organizacijama se je pojavilo nekoliko oseb, ki imajo nekatere spore osebnega, vendar pa popolnoma nepolitičnega in izvenorganizacijskega značaja. Ti so pri medsebojnih konfrontiranjih napravili nekoliko malih incidentov, ki so motili drugače čisto mirni tovariški shod. Vendar pa je izzvenelo edinstvo med organizacijo našega udruženja in zveze vojakov, kar je tov. Tomec lepo povdaril z zaključnim govorom.

Kar ima kdo osebnega, naj osebno razčisti, obe organizaciji sta si po programih in dosedaj dokazanih delih edini in konstatirani je treba, da tudi v Trbovljah ne obstoja drugih nesporazumljenj med njima in jih tudi ne bo, samo, da se odstranijo osebnosti in gre tovariško k programu, ker delav dobrobit članov bo še dovolj.

Razložil je nekatere glavne nedostatke ravnokar sprejetega invalidskega zakona in povdaril, da se bo treba še za marsikaj boriti in če hočemo urediti vprašanje vojnih žrtv v smislu naših težnj tudi za revizijo invalidskega vprašanja.

Tako se je zaključil shod, ki je pokazal mnogo izpodbude v organizacijah.

ko dr. Krnjević bo odstopil. Na njegovo mesto pride dr. Križman.

Vojaški sporazum med Poljsko in Malo antanto. Posvetovanja vojaških zastopnikov Poljske in Male antante so imela uspeh, da se je sklenila konvencija o prevozu orožja in mučije. »Lup-tac« poroča, da je sklenjena posebna pogodba tudi glede raznih drugih točk sodelovanja v vojni.

Lunačarski v Parizu. Sovjetski komisar za prosveto vseučiliški profesor Lunačarski je prišel v Pariz, da naveže stike med francoskimi in ruskimi prosvetnimi delavci. Včeraj je obiskal francoskega ministra za prosveto.

Iz društva narodov. Gospodarski odsek Društva narodov je sklenil Društvo narodov priporočati sklepanje posebnih pogodb med nasledstvenimi državami, da se olajša gospodarska obnova Avstrije in Ogrske. Dalje namerava gospodarski odsek predlagati, da se skliče prihodnje leto splošna gospodarska konferenca. — Odsek za razorožitev je izdelal poročilo, kako naj bo sestav-

ljen odbor, ki bi vzel vse priprave za razorožitveno konferenco v svoje roke. Finančni odsek je proučil poročilo o gospodarski obnovi Avstrije in Ogrske.

Velika vzhodna trozveza. Rusija se je Japonski znova približala v vprašanjih Kitajske. »Pravda« piše, da sovjetska unija ne bo napravila v vzhodni Aziji nobenega koraka proti volji Japonske. Isti list naglašja, da so trditve angleškega časopisja o ogroženih japonskih zahtevah v Kini lažnjive in da Japonci danes dobro vedo, kdo je njihov pravi prijatelj. Rusko časopisje pravi, da bo Japonska kmalu uvidela, da je najbolje, če se Japonci, Kitajci in Rusi združijo proti Angliji.

Zopet sestanek Čičerina s Skrzynskim. Ministrski predsednik poljske republike Skrzynski se je na svojem povratku iz Londona ustavil v Parizu, kjer se je zopet sestal s Čičerinom. — Razgovarjala sta se o ureditvi gospodarskih odnošajev med Poljsko in Rusijo.

Uradni del.

Naročniki. Današnji številki smo priložili položnice vsem onim naročnikom, ki dolgujejo naročnino za nazaj. Dolgovani znesek je na vsaki položnici že napisan. Poravnajte točno naročnino, sicer se bo moral list z novim letom ustaviti.

Počenši od 1. januarja 1926 stane vsak list po 1 Din, kar naj izvolijo vzeti na znanje naši nadaljni naročniki. List pa hoče biti zato večji in zanimivi, večji.

Delegatska anketa se vrši v nedeljo dne 13. januarja t. l. ob 9. uri v čitalnici invalidskega doma v Ljubljani. Vsaka podružnica naj pošlje svojega izvoljenega delegata ali namestnika s pooblastilom. Kdor reflektira na prenočišče naj poprej javi.

Podružnični tajniki pozor. Veliko podružnic dolguje še za članske knjižice in markice. — Dotični tajniki morajo skrbeti, da denar takoj pošljejo izvršnemu odboru.

Božičnica. Odbor Udruženja vojnih invalidov, vdov in sirot podružnica v Ljubljani obvešča vse svoje člane in članice, ki so se prijavili za božičnico, da se ista vrši v nedeljo dne 20. decembra ob 9. uri dopoldne v veliki dvorani

Mestnega doma v Ljubljani. — Vabljeni vsi vojni invalidi in vdove ter prijatelji vojnih žrtv.

Na prodaj je izrezovalna žaga (Laubsäge). Invalidi, ki bi jo hoteli kupiti v svrhu rezljanja in eventuelnega zaslužka, dobe natančnejše informacije v pisarni U. V. I. podružnice v Ljubljani. —

Podružnica Bled naznanja članom, da se bo delila moka in sladkor v soboto, dne 19. decembra popoldne pri tajniku. — Cena sladkorja je Din 10.— za kg in cena moki je Din 4.— za kg. Vsaka oseba dobi 2 kg moke in 1 kg sladkorja. — Odbor.

Službe. Razpisana so mesta:

Izvršilnega uradnika, poduradnika ali sluga v Murski Soboti. Prošnje je vlagati do 25. decembra t. l. na predsedništvo okrožnega sodišča v Mariboru.

Jetniškega paznika pri okrožnem sodišču v Mariboru. Prošnje je vlagati na predsedstvo tega sodišča do 6. januarja 1926.

Pisarniškega uradnika III. kategorije pri okrajnem sodišču v Mokronogu. Prošnje je vlagati do 5. januarja 1926 na predsedstvo okrožnega sodišča v Novem mestu.

Pisarniškega uradnika III. kategorije pri okrožnem sodišču v Mariboru. Prošnje je vlagati na predsedstvo tega sodišča do 16. januarja 1926.

POLITIČNE BELEŽKE

V narodni skupščini. Za bodoče štiri mesece, od decembra do vključno marca 1926 so bile sprejete dvanajstine. Žalostno, da po sedmih letih v Jugoslaviji ni mogoče drugače vladati nego z dvanajstinami.

Izenačenje davkov. Samostojni demokrati so zahtevali, naj se do sprejetja novega davčnega zakona srbski zakon razširi na vso državo, ker je zdaj to milejši, nego vsi drugi. Zahteva ni bila upoštevana, nego se je reklo, da bo predlog zakona o izenačenju davkov tekom enega meseca predložen Narodni skupščini. Ni se pa reklo, tekom katerega meseca.

Nemčija je vstopila v Zvezo narodov. Pravijo, da je to velikega pomena za bodočo svetovno politiko.

Pisatelj Barbusse v Jugoslaviji. Pisatelj znamenitih romanov »Ogenj«, »Pekel« in drugih je potoval po Balkanu. Mudil se je v Romuniji, kjer so ga fašisti napadli. Ogledal si je krvavo Cankovljevo Bojgarsko. Te dni je pa bil v Beogradu. Barbusse je velik prijatelj invalidov, saj je sam trpel v strelskih jarkih. Med drugimi je rekel tudi sledeče: »Vojno sem prebil veliko časa kot navaden vojak. Pri tem sem prišel do spoznanja, da je sedanji svetovni sistem zelo kompliciran, da pa ni nič vreden. Do tega spoznanja sem prišel, ko sem med vojno mislil na to, kako bi se moglo to stanje spremeniti in upostaviti mir med narodi. Stopil sem v zvezo in v stik s svojimi tovariši iz vojne. Videh, da so tudi ti prišli do spoznanja, da stare oblike niso več za današnjo dobo. Radi tega sem ustanovil posebno zvezo, katere cilj je delovati proti vojni v bodočnosti. Radi tega sem osnoval »Fédération républicaine des anciens combattants«, kateri sem jaz predsednik.

Odločno smo sklenili delovati na to, da se vojna nikdar več ne povrne. Vojna je velika nesreča za človeštvo. Zveza ne veruje na to, da je Nemčija kriva vojne. Člen 231. verzajske mirovne pogodbe, ki ugotavlja to vojno odgovornost Nemčije, je samo radi tega sprejet, da da zaveznikom pravico in možnost, da dobe od Nemčije kar največ odškodnine. Istotako je brez vsake podlage trditev, da je Srbija kriva začetka vojne. Mi moramo logično priznati, da je krivec za svetovno vojno imperializem, predvsem angleški imperializem. Za Anglijo je Nemčija predstavljala oviro. Radi tega je prišlo do vojne.

Mi bivši vojaki, ki smo sodelovali v svetovni vojni, smo se radi tega združili, da se borimo proti vojni in proti imperializmu. Cilj imperializma je, da si na tuji nesreči zgradi lastno šrečo. To seveda ni mogoče, kajti če propade en narod, potegne v propad vse druge. Radi tega se danes vsa Evropa nahaja na robu propada, samo Amerika je svobodna.

Najprej smo organizirali udeležence svetovne vojne. Potem smo pristopili k organizaciji inteligence. Organiziranje inteligentov se je izvršilo v organizaciji pod imenom »Clairté«, poleg tega smo ustanovili organizacijo učiteljev, profesorjev, ki se imenuje »D'Nseignement«, ki šteje preko 600.000 članov, kateri pripadajo poleg učiteljev in profesorjev umetniki, časnikarji in drugi inteligentni stanovi. Bodočnost kaže, da bo ta pokret imel najlepši uspeh. — O vojni v Maroku je rekel, da je to izbruh pohlepnosti francoskega imperializma. Njim se gre, da dobe velike rudnike v rifanskih pokrajinah.

Iz socijalne politike. Državni podtajnik v ministrstvu za socialno politi-

Naše gibanje.

Novoustanovljena podružnica. Na praznik dne 8. decembra se je vršil ustanovni občni zbor nove podružnice v Žužemberku. Zanimanje je bilo zelo veliko, kar je pokazala mnogobrojna udeležba. Zbor je vodil sklicatelj tov. Podboj, v imenu izvršnega odbora pa ssta se udeležila tov. Benedik in Tomec, ki sta navzočim razjasnila položaj vojnih žrtv in jih vzbudila k organizaciji. K novi podružnici je pristopilo lepo število članstva. Predsednik je tov. Podboj, tajnik pa tov. Smrke. Podružnica bo gotovo agilna, kar je pokazalo zanimanje in velika udeležba iz oddaljenih krajev, kljub hudemu mrazu.

Županska zveza za Slovenijo v Ljubljani nam je izjavila, da se naše javne seje na magistratu dne 6. nov. t. l. ni mogla udeležiti vsled odsotnosti načelnika in podnačelnika. Pridružila pa se je z vsem udarkom našemu protestu, kar je dokazala in izjavila naknadno, da je popolnoma solidarna z nami in bo po vseh svojih močeh podpirala naše težnje in upravičene zahteve kakor doslej tudi v bodoče v boju za pravice, ki nam gredo.

Mariborski dopisi.

Maribor. Občni zbor mariborske podružnice se bo vršil tekom prve polovice meseca januarja 1926.

Sv. Lenart v Slov. Goricah. Pretečeni mesec je umrla po dolgi bolezni g. Marija Krepek, stara 56 let, zapustivši moža in devet večinoma že preskrbljenih otrok. Najmlajši sin je letos dovršil študije, ter bil nastavljen nekaj tednov pred smrtjo kot učitelj. Rajna je bila mati predsednika naše podružnice v Mariboru. N. v m. p.

Lepa socijalna skrb. V bližini Maribora, je umrl začetkom leta, težki invalid,

ki je bil že več let navezan na bolniško posteljo. Pešal je vedno bolj in bolj, dokler ga ni rešila iz trpljenja smrt. Vsled počasnosti naših oblasti in vednih novotarj pri reševanju invalidskih zadev, tudi ni prejemal nobene pokojnine. Drugega premoženja ni zapustil, kot kopico nepreskrbljenih otrok. Da je moža mogla pokopati, si je morala vdova denar sposoditi. Upala je, da bo prejela zaostalo pokojnino za možem. Napravila je prošnjo, da se ji prizna obiležje vojne vdove in pripadajoča pokojnina. A do danes še ni prejela rešitve, navzlic številnim urgencam in osebnim intervencijam. Zena trpi in gara, otroci pa pešajo telesno in duševno. Za take razmere bo dajala odgovor pred Bogom špeciialna komisija.

V St. Lenartskem okraju živi invalid — begunec. Zapustiti je moral lepo in solčno Goriško, kjer je prišel skoraj ob vse premoženje. Le malo bajtico ima in nekaj zemljišča. Treba bi bilo kaj zaslužiti, a siromak ne more, ker je vsakega dela nezmožen. Hira in voljno trpi. Pokojnina že dolgo časa ne prejema. S čim naj se živi. Država, ki bi bila dolžna rešiti to vprašanje, se za take malenkostne reči ne briga. Kdaj se bomo ravnali pri nas po geslu »Vsakemu svoje«?

Pred nekaj časom je bil v Mariboru obsojen na tri dni zapora neki invalid, ker je beračil. Strogi mož postave, ga je zalotil pri tem poslu in noben izgovor ni pomagal. Dobil je za plačilo tridnevno oskrbo in stanovanje. Beračil ali bolje prosil je, ker ima bolno ženo in lačne otroke. Na zaostanku je z najemnino, dela in zaslužka ni dobil. Svočas se je veljal pregovor: Kar si kdo izprosi, to tudi lahko nosi. A danes menda to več ne velja, vsaj v mestih ne, kjer reveža trpina—invalida, po hišah bogatinovih najmanj radi vidijo.

Za spomenik. V Mariboru obstoja odbor, ki si je nadel nalogo, da postavi v svetovni vojni preminulim vojakom dostojen spomenik. Spomin naj bi bil na vse sinove našega naroda, ki spe večno spanje pravičnega. Odbor je že izbral prostor za spomenik in sicer naj bi stal v novem delu mestnega parka. Toda v časopisih so se oglasili razni velejugoslovani, ki nasprotujejo temu načrtu in pravijo, da bo vsak narodnjak proti temu, da bi stal spomenik v svetovni vojni padlih vojakov v Mariboru, na kakšnem javnem kraju ali trgu, ker bo to spomenik avstrijskih vojakov, onih, ki se niso bojevali za Jugoslavijo. Mnenje gotovih krogov je zares malo čudno. Spomenik pietete, hvalečnosti in ljubavi, do lastnih naših sinov, ne spada na javen prostor ali trg. Oni gospodje naj pomislijo, da se misli postaviti spomenik nepozabljenim ljudem, ne pa vojni slavi.

Jeseniške novice.

V torek zvečer 24. novembra je nenadoma preminul naš tovariš Slivnik Štefan, zadet od srčne kapi. Bil je zaposlen v tovarni na Dobravi pri Jesenicah, kjer je sebi in družini služil borni kruhek. Podružnica, katere član je bil pokojni od ustanovitve, se je po zastopnikih z družty. vencem udeležila pogreba.

Ni mu igrala na zadnji poti vojaška godba, kakor izraža novi invalidski zakon, pač pa mu je igrala godba kovinarskega društva iz Jesenic. Ker je bil delavnik in pa hud mraz tisti dan, od strani članstva ni bilo posebne udeležbe. Tudi oddaljenost je treba upoštevati.

Ranjki Slivnik je bil med onimi, katere je kruta specialna komisija spoznala za neinvalida. Pričakoval je vsak dan, da mu prinesejo odločbo inv. suda. Ni dočakal tega dne. Umaknil se je ra-je sam, kot da ga pahnejo iz vrst onih, ki so ustvarili to lepo našo domovino, katera sedaj tako po mačehovsko reže kruh vojnim žrtvam. Najenostavnejša rešitev invalidskega vprašanja je ta, da drug za drugim pomrjemo.

Tebi pa, dragi tovariš, bodi lahka domača zemlja. Ne moremo drugače, kakor, da še nekaj pripomnimo. Vajeni smo že večne stanovanjske mizerije, saj čitamo in tudi vidimo dan na dan po kakšnih brlogih, kletih, greznicah stanujejo živi in po božji postavi ustvarjeni ljudje. Kar pa smo videli, ko smo se prišli zadnjikrat posloviti od svojega tovariša, to pa že presega vse meje. Za vojne ujetnike Ruse je pred desetimi leti tovarna postavila nekake kolibe za zasilna bivališča. Da se je bivša Avstrija za vojne ujetnike bore malo bri-

gala, je znano. Zato si tudi vsak posameznik lahko predstavlja kakšna bivališča so to bila — tovarna je bila namreč pod vojaškim nadzorstvom. Toda, sedaj sedem let po sklenjenem miru je vodstvo tovarne v tako razpadajočo raketv vlaknilo vojnega invalida z mnogobrojno družino. To vpije do neba! Prti ob mrtvaškem odru zastorčka na okencih, predstavljajočih dve luknji sta plapolala v prepihu in veter je pometal po »stanovanju«. »Vagonarji« so pravi kralji v primeri s stanovalci teh brlogov. — Zakaj je tako in ne drugače. Ker so vsi pogoji dani, da bi se lahko zidalo dostojna stanovanja? V taki greznici je stanoval in umrl vojni invalid, kateri se je vojeval zato, da so mogli udobno živeti in še živijo oni, katerim je danes vojna žrtev samo balast. —

Kako željno smo pričakovali dneva, ko se uresniči naše sedemletne sanje, da postanejo naše zahteve zakon. A baš ko se je to imelo izvršiti, ko smo čitali, kaj izgubimo in nič ne pridobimo s tem zakonom, smo plaho upali in na koncu celo želeli, da bi rajši tudi ta vlada padla in njen nesocialni načrt. Kazalo je tako, in prišel je Rapallo vojnih žrtev. — Vprašajmo onega našega tovariša ali tovarišico gori od Rateč ob italijanski meji pa tja do lepega Vintgarja, če je zadovoljen s tem zakonom. Ne more biti. Mogoče v nobenem kraju naše domovine ni prišlo do tako trdih izrazov proti temu zakonu kakor tu na Gorenjskem. Največ jih je šlo na račun onega strica na Hrvaškem, kateri je govoril še pred meseci za pravično rešitev invalidskega vprašanja in s tem geslom šel tudi v zadnji volilni boj. — Rekli bi i mi marsikatero trpko besedo o tem, pa nočemo biti političarji. — Toda pred leti smo se borili z mečem na frontah, sedem let pa legalno za pravičen zakon, zdaj pa se moramo bojevati z vsemi silami za revizijo tega zakona.

Dne 8. decembra t. l. je umrl član Udruženja vojnih invalidov podružnice v Ljubljani tovariš Žulj Jernej, Ilovica št. 46, p. Ljubljana. Vsled vojne posledice težke tuberkuloze. — Dne 9. decembra t. l. pa je umrl v deželni bolnici v Ljubljani vojni invalid tov. Peršič Josip.

Zahvala. Podpisani vojni invalid se lepo zahvaljujem izvršnemu odboru za podporo 200 Din, katero sem dobil na priporočilo podružnice v Mariboru.

Vertič Jakob,
Maribor, Jezdarska ul. 5.

Zadružni vestnik.

Posojila. Člane zadrage, ki prosijo za posojilo, opozarjamo ponovno, da predložijo izpiske iz zemljiške knjige porokov in svoje ter posestne pole z navedbo vrednosti posestva sedaj in leta 1914.

Pravila. Vse člane zadrage in druge

vojne invalide opozarjamo, da so dotiskana pravila Vzemljne pomoči. Vsakdo jih lahko dobi pri imenovani zadruzi po 2 Din. Kdor hoče, da se mu vpošljejo po pošti, mora vpslati tri dinarje (tudi v znamkah) in sicer 1 Din za poštnino.

NOVIČAR

Razsodba o monstre - procesu proti ukrajinskim kmetom. V Kišinevskem procesu, ki je dvignil v evropskih deželah toliko prahu, je bila te dni izrečena razsodba. Ker je bilo število obtožencev zelo veliko — 288 — je trajalo čitanje sodbe izredno dolgo, od pol dneva do 2. ure zjutraj. 87 obtožencev je bilo obsojenih, 196 pa oproščenih. — Največja kaznen je zadela Barbičeva, ki je bil obsojen na dosmrtno ječo. Sodisce je smatralo za dokazano, da je bil on zaupnik Lenina, zato ga je sodilo neizprosno. Kišinevski proces je bil naperjen zoper 288 besarabskih kmetov, ki so bili obdolženi, da so uprizorili komunistično vstajo s političnimi cilji zoper rumunske interese. Državno pravdnštvo je dolgo zbiral podatke za razpravo. Čim pa se je proces začel, se se pojavile v evropski javnosti vesti, da ima bukareška vlada z njim posebne namere. Rači tega je odšel v Besarabijo francoski pisatelj, Barbusse, ki je hotel zadevo stvarno proučiti ter o njej poročati.

Tisti, ki so Barbussea poklicali v Rumunijo, da bi proces proučil, so spoznali, da je francoski pisatelj nepodkupljiv. Nahujskali so torej nanj nacionalistične elemente in Barbusse bi bil kmalu plačal obisk v Rumuniji z lastno glavo. Napad na Barbussea v Bukarešti se je izcimil v kulturni škandal evropskega foruma in je Rumunijo dobobra onečastil pred svetom. O tem procesu se je Barbusse izjavil, da je komedija, ki je nakopala gorje na glavo kmetom. Uprizorjena je od rumunske vlade.

Zima. Od cele srednje in južne Evrope vlada v Jugoslaviji najhujši mraz. Po poročilih je bilo te dni pod ničlo v Kragujevcu v Srbiji 24 stopinj, v Beogradu 20 stopinj, v Zagrebu 9 stopinj, v Ljubljani 19 stopinj, v Sarajevu 30 stopinj, v Skoplju 15 stopinj, v Kotoru 5 stopinj Celzija. — Take zime ne pomnijo ljudje že dvajset let. Sneg pokriva na debelo vsepovsod. Zmrzile so tudi vse stoječe vode, po mnogih krajih tudi studenci s pitno vodo. V nekaterih delih Slovenije je dosegla temperatura

že 25 stopinj pod ničlo. Žalostna je usoda domačih ptic in tudi divjačina pritiska zbegana iz gozdov in hribov direktno v vasi. Najžalostnejša pa je sedaj usoda invalidov in vojnih žrtev sploh. Koliko in koliko jih je, ki se nimajo kje ogreti, s čim toplim obleči, kaj gorkega jesti.

V Južni Srbiji je zapadel silen sneg. V okolici Tetova so se pojavili volkovi in velikih čredah in napadajo govejo živino in ovce. V posameznih vaseh so podavili v nekaj dneh do 40 ovac.

Vlaki prihajajo vsled zmrzlih prog povsod z velikimi zamudami. V Sloveniji imajo osebnih in brzi vlaki 30 do 60 minut zamude. Tovorni celo do 4 ure. Na Savi in Donavi plavajo velike ledenne plošče.

V Hercegovini je zmrznilo več ljudi. Po vsej Hercegovini razsaja mrzla burja in snežni zameti. Ceste so popolnoma zametene. Promet je prekinjen. Telefonske in telegrafske žice so potrpane. Zmrzile so cele črede ovac.

Tako razsaja letos zima še pred svojim kalendarskim začetkom.

Turki prepovedali nosenje fesa. — Turški parlament je sklenil zakon o prepovedi nošenja fesa. Ker je fes že od nekdaj pokrivalo mohamedancev, je med vernimi Turki nastalo veliko ogorčenje vsled te prepovedi. V nekaterih krajih je prišlo celo do krvavih spopadov med nasprotniki klobukov in vojakov, ki so rekvirirali fese. V Erzerumu so pa Mohamedanci na cesti napadli uradnike, ki so nosili klobuke in jih pretepli.

Pod fašistovskim jarmom. Fašisti kar naprej preganjajo nasprotnike. — Razpustili so vse nefašistovske tiskarske organizacije in celo socialistična konzumna društva. Zlasti pa ne morejo videti Slovencev, kar kaže zopet naslednji slučaj: Amerika zahteva od Italijanov, da ji plačajo svoje dolgeve, ki so precej visoki. Ti pa nimajo denarja in so priredili »dolarsko zbirko«. Po vsej državi nabirajo prostovoljne prispevke v to zbirko. Čeprav je ta zbirka prostovoljna, vendar fašisti strogo pazijo na nasprotnike, če kaj in koliko darujejo. Ker goriški slovenski odvet-

niki niso prispevali v to zbirko, jih napadajo v časopisih, češ, da so protidržavni in pozivajo odvetniško zbornico, da jih izključi in s tem uniči eksistenco.

— Proračun za l. 1926-27 izgleda za Slovenijo mizeren. Po tem proračunu bo morala plačati 25 milijonov dinarjev več neposrednega davka in okrog 75 milijonov posrednjega več, kot ji je predpisano za letošnje leto. To bi bilo nekako trikrat več nego Srbija. Dosedaj je Slovenija plačevala dva in pol krat več. Dosedaj je prišlo v Sloveniji na enega prebivalca (povprečno računeno) 122 Din neposrednega davka, v Srbiji samo 49 Din. Po novem proračunu pa bo na enega prebivalca v Sloveniji 165 dinarjev, v Srbiji pa 55 dinarjev.

Prevrat na Kitajskem. V noči od 28. do 29. novembra so dijaki in komunisti porušili v glavnem mestu Kitajske Pekinga hiše več visokih državnih uradnikov. Po mestu dele lepake, v katerih zahtevajo vzpostavijo ljudske vlade in odpravo militarizma. Poročajo, da so odstavili predsednika kitajske republike in postavili revolucionarno vlado. — Nova vlada je preklicala vse mednarodne pogodbe, v katerih je Kitajska na škodi.

Kraljevo kronanje. V političnih krogih se govori, da se bo vršilo prihodnje leto slovesno kraljevo kronanje.

22 vagonov kovanega denarja so pripeljali 7. t. m. na Sušak. Denar je kovan v Franciji. So dvo-, eno- in pol-dinarski novci.

Dvorni voz cesarice Elizabete je po vojski s celim cesarskim dvornim vlakom prišel v Beograd. Voz je silno razkošno opremljen, toda bil je prav zelo zasteničen. Zato so sedaj poslali voz v Mariborsko železniško delavnico, da ga čisto na novo opremijo. Popravila bodo po proračunu stala 7 milijonov Din.

Plače delavcem, ki jih ni. V Vin-kovcih je prejemal upravitelj državne-ga monopola neki Štefanovič, kateri je dobival od države vsako določeno dobo vsoto denarja za izplačevanje 40 delavcev, ki jih je naznanil, a jih ni imel. Osleparil je državo za 150.000 Din.

Razno.

Napačna rumunska kraljica. Imovit gostilničar v Berlinu, g. Ignatz, mož 51 let, se je hotel oženiti potom oglasov. V vse večje liste je inseriral in uspeh ni izostal. Dobil je na stotine ponudb, iz katerih je izbral ono, ki mu je najbolj prijala. Med ponudnicami je bila tudi 36letna vdova, čije slika se je gostilničarju tako dopadla, da je takoj začel z damo dopisovati. Potom pisem je doznal, da se njeni nazori o življenju popolnoma krijejo z njegovimi.

Gospod Ignatz, ki ga je lepota njegove izbranke tako očarala, da se je čutil najsrečnejšega človeka na svetu, je hitel v Heidelberg, da se osebno seznani z lepo vdovo. Na mestu sestanka najprej ni videl nikogar. Kmalu pa pridirja k njemu debela, majhna in okorna ženska z velikanskimi očali in je že od maleč vpila: »Jaz sem tvoja Jerica!« — Berlinčan je padel iz vseh nebes. Zoperno žensko je suuil od sebe in reva mu je s solzami v očeh priznala, da mu je poslala namesto svoje — sliko rumunske kraljice, da ga pa navzlic temu ljubi z vsem žarom nevarnih let.

Gospoda Ignatza pa niso navdajala enaka čustva. Zato je šel in tožil po ljubezni in zakonskem kotičku hrepenočo vdovo za povračilo potovalnih stroškov. Sodnik se je postavil na stran gostilničarja in obsodil napačno rumunsko kraljico, da mora povrniti gospodu Ignatzu stroške, ki jih je imel s potovanjem iz Berlina v Heidelberg in nazaj.

— Strel na luno z raketo! — Ta poizkus hoče v letošnjem decembru napraviti neki amerikanski profesor. Raketo izdeluje že tri leta. Raketa bo na luni eksplodirala, kar bodo opazovali naši zvezdoslovci. —

Palček Potek, pravljica igra v 3 dejanjih. Spisal A. Pajmè. — V založbi »Svete Vojske« v Ljubljani je izšla, kot prvi zvezek nove serije protialkoholne knjižice mladinska igra, ki bo vsem knjižnicam in otroškim odrom zelo dobrodošla.

Vsebinska: Ubogemu dečku je srce hrepenelo po sreči, po kraljestvu palčkov. Po dolgem iskanju ga najde v globokem gozdu ter prosi palčke za sprejem. Ti pa ga nočejo sprejeti kar tako ter ga povprašujejo in preiskujejo, ali je za kraljestvo palčkov res sposoben. Največja ovira je pa preiskava zdravnika palčkov, ki ugotovi »sumljivo utripanje srca«, bakren nos — posledice uživanja alkohola — ter črne zobke — vsled kajenja. Ker pa deček obljubi, da bo v bodoče vse to opustil, ga sprejmejo medse in mu dajo ime Potek. Ta dogodek skupno s kraljevsko proslavo slovesno praznujejo. Čarodej Lom, ki je nameraval pri pojedini med vodo in mleko pomešati tudi alkohol, dobi zaslužen plačilo in pride v dosmrtno ječo. »Zlatoper, naš kralj naj živi! Kralju alkohola pa smrt i Smrt, smrt!« odmeva od vseh strani.

Igra je zelo posrečena, kjer so jo igrali, so dosegli prav lepe uspehe in je ne morejo prehaliti. V resnici: igrica je tako otroško priprosta, pa vendar tako neprisiljeno vzgojna, da tudi na odraslega človeka ne more ostati brez vpliva.

Igro toplo priporočamo vsem družtvom, posebno pa mladinskim knjižnicam in odrom. Stane 5 Din ter se naroča pri »Svete Vojski«, Ljubljana, Poljski nasip 10.

Odgovorni urednik: Miha Sernee.
Tisk tiskarne Makso Hrovatin, Ljubljana.

ARGUS
ARGUS
ARGUS
ARGUS-
ARGUS-
ARGUS-

Je naš najboljši domači informacijski zavod.
ima v vseh krajih zanesljive zastopnike.
obvešča o vsem, zlasti o imovinskem stanju denarnih zavodov, trgovsko-industrijskih podjetij in privatnih oseb
ove informacije so vedno točne, iz-
črpne in hitre.
se nahaja v Vuka Karadžića ulici 11
Beograd.
ov telefon je 6-25, njegov brzojavni
naslov Argus.